

Propozycje zmian w zakresie Warsztatów Terapii Zajęciowej przewidziane w założeniach do projektu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Jedno z działań realizowanych w związku z Programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” stanowi przygotowanie zmiany w przepisach umożliwiającej m.in. wsparcie byłych uczestników warsztatów terapii zajęciowej w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym, poprzez utworzenie klubu działającego przy warsztacie terapii zajęciowej.

Uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej doświadczają trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy. Dlatego ważne jest wspieranie ich nie tylko do momentu podjęcia zatrudnienia, ale również i później. Zadanie WTZ nie powinno być ograniczone tylko do samego procesu przygotowania osób niepełnosprawnych do wykonywania pracy. Uczestnicy warsztatu po jego opuszczeniu potrzebują monitorowania przebiegu swojej pracy, a także prowadzenia działań mających na celu ich dalsze aktywne funkcjonowanie społeczne.

Ponadto, projektowane zmiany obejmują również swym zakresem zagadnienia związane z wprowadzeniem standardów działania warsztatów terapii zajęciowej. Planowane zmiany legislacyjne dotyczą:

1. Zmodyfikowania definicji warsztatu terapii zajęciowej poprzez rozdzielenie dotychczas realizowanych funkcji WTZ tj.: rehabilitacji społecznej i rehabilitacji zawodowej.

Długotrwałość pobytu uczestników w warsztacie oraz efekty w zakresie ich przechodzenia na rynek pracy to jedne z największych wyzwań związanych z funkcjonowaniem warsztatów terapii zajęciowej. Obecnie można zauważyć brak związku działań warsztatu z oczekiwaniami i wymogami rynku pracy, co stanowi zasadniczą przeszkodę we wprowadzaniu uczestników warsztatów na rynek pracy. Dlatego też planuje się zmienić obowiązujący model działania warsztatów i rozdzielić dotychczas równocześnie realizowane funkcje WTZ – rehabilitację społeczną i zawodową. Podstawowym celem warsztatu terapii zajęciowej będzie przygotowanie osób niepełnosprawnych do niezależnego życia. Działania skupiać się będą przede wszystkim na rehabilitacji społecznej, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia jak najwyższego poziomu samodzielności i niezależności w funkcjonowaniu społecznym, a także ich skutecznej integracji ze społeczeństwem.

Oddzielenie działań z zakresu rehabilitacji zawodowej, ma na celu skuteczniejszą ich realizację poprzez wprowadzenie nowych form wsparcia tj. staż rehabilitacyjny, a także ewentualne dodatkowe ich finansowanie.

2. **Wprowadzenia nowego rozwiązania wspierającego aktywizację zawodową uczestników warsztatów terapii zajęciowej – stażu rehabilitacyjnego, który oznacza nabywanie przez osobę niepełnosprawną umiejętności praktycznych przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą oraz umiejętności społecznych niezbędnych do wykonywania czynności zawodowych.**
3. **Wzmocnienia znaczenia indywidualnego programu rehabilitacji jako skutecznego narzędzia planowania terapii uczestnika warsztatu, poprzez wskazanie sfer/zakresów nauki umiejętności niezbędnych w prowadzeniu niezależnego życia i aktywizacji zawodowej, a także oceny poziomu ich opanowania - określenie kryteriów oceny oraz sposobów ich weryfikacji.**
4. **Określenia zasad dotyczących kierowania, przyjmowania, powrotu osób niepełnosprawnych do WTZ, wprowadzenie jednej, prowadzonej przez powiatowe centrum pomocy rodzinie, listy kandydatów do WTZ.**
5. **Wprowadzenia przepisu ustanawiającego obowiązek zwrotu środków PFRON w przypadku dłuższej nieobecności uczestników WTZ.**

Obecnie nie funkcjonują żadne przepisy, które regulowałyby kwestie rozliczania środków publicznych przekazywanych na działalność w związku z nieobecnością uczestników WTZ. Planuje się pomniejszanie kwoty dofinansowania w przypadku ustalenia dla uczestnika, w danym kwartale frekwencji niższej niż wskazana, np. 50%.

6. **Uzależnienia możliwości utworzenia warsztatu w danym powiecie oraz zwiększenia liczby uczestników w funkcjonującym WTZ od zdiagnozowanych potrzeb lokalnego systemu wsparcia (komplementarność elementów systemu wsparcia) oraz liczby osób na liście oczekujących.**

System wsparcia osób niepełnosprawnych powinien być jak najbardziej kompletny i wieloaspektowy. W jego ramach powinny współdziałać ze sobą różne instytucje i organizacje, w celu zapewnienia rodzinom i osobom niepełnosprawnym właściwej pomocy i wsparcia. Powinien opierać się na koordynacji i współpracy oraz odpowiadać na realne potrzeby osób niepełnosprawnych.

7. **Wskazania warunków koniecznych dla spełnienia minimalnego standardu dostępności dla osób niepełnosprawnych. Określenie źródła finansowania zmian.**
8. **Zmian w zakresie przeznaczenia części dochodu ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w ramach realizowanego programu terapii.**

Planuje się przeznaczanie co najmniej 50% tego dochodu na integrację społeczną uczestników, a o przeznaczeniu pozostałej kwoty decydowałyby strony umowy (wydatki związane z działalnością warsztatu).

9. **Ponadto planuje się zmiany doprecyzowujące przepisy w zakresie działania warsztatów terapii zajęciowej, w szczególności w zakresie :**

a) kadry WTZ:

- określenie kwalifikacji pracowników WTZ – kwalifikacje opisane w kategoriach niezbędnych umiejętności umożliwiających pracę w WTZ,
- określenie wskaźnika zatrudnienia kadry merytorycznej w stosunku do liczby uczestników,

b) organizacji pracy WTZ:

- doprecyzowanie kwestii związanych z prawami i obowiązkami uczestników WTZ,

- określenie maksymalnej, łącznej długości przerw wakacyjnych uczestników warsztatów terapii zajęciowej, nie przekraczającej 30 dni kalendarzowych,
 - uszczegółowienie zakresu prowadzonej dokumentacji,
- c) kontroli i oceny pracy WTZ:
- określenie wzoru sprawozdania z działalności warsztatu,
 - określenie sposobu dokonywania oceny działalności WTZ wraz ze wskazaniem konsekwencji otrzymania negatywnej oceny.
 - doprecyzowanie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli działalności WTZ wraz z określeniem konsekwencji braku realizacji zaleceń pokontrolnych.

10. Określenie zasad funkcjonowania trenera pracy – poszukiwania pracy dla osoby niepełnosprawnej, adaptacji w miejscu pracy, współpracy z rodziną i otoczeniem, monitorowaniem efektów i wsparciem w sytuacji trudności na rynku pracy.